

УДК 378.147:615.825:371.26

DOI: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2026.3.16586>

Олена Бурка

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2642-2431>*Національний університет «Запорізька політехніка»*

ПОКАЗНИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ АСИСТЕНТІВ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА ДО СКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ТЕСТОВОГО ІСПИТУ «КРОК Б» В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Olena Burka

National University “Zaporizhzhia Polytechnic”

READINESS INDICATORS OF FUTURE PHYSICAL THERAPIST ASSISTANTS FOR THE “KROK B” INTEGRATED TEST EXAMINATION WITHIN THE PROFESSIONAL TRAINING SYSTEM

Анотація. В 2021 році Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено порядок проведення єдиного державного кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Впровадження інтегрованого тестового іспиту «Крок Б» обумовило необхідність забезпечення педагогічного інструментарію для формування готовності бакалаврантів до атестації.

Метою статті є визначення та обґрунтування компонентів готовності майбутніх асистентів фізичного терапевта у системі професійної підготовки до успішного складання інтегрованого тестового іспиту «Крок Б».

Серед використаних методів дослідження: аналіз наукових джерел, анкетування; експертна оцінка; факторний аналіз емпіричних даних; моделювання.

Для виконання мети роботи проведено анкетування експертів – фахівців, що працюють у сфері терапії та реабілітації та мають педагогічний досвід у підготовці фахівців спеціалізації «Фізична терапія». Підсумком обробки отриманих даних стало виявлення ознак, що визначають успішність бакалавранта в складанні екзамену. Виявлені властивості систематизовано згідно з рейтингом у трьох компонентах: «особистісний» (показники: мотивація до навчання; націленість на досягнення якісного результату; прагнення до професійного розвитку), «професійний» (відповідальність; етичність; клінічне мислення; цілісне володіння теоретичними та практичними основами фізичної терапії/реабілітації), «психофізіологічний» (концентрація та стійкість уваги; стресостійкість; швидкість засвоєння інформації), які забезпечують 55 % загальної дисперсії вибірки.

Проведений факторний аналіз даних дав нам змогу побудувати технологічний конструкт готовності асистентів фізичного терапевта для успішного складання інтегрованого тестового іспиту Крок Б.

Перспективи подальших досліджень полягають у створенні системи оцінки створеного конструкту та розробці моделі підготовки майбутніх асистентів фізичного терапевта до атестації за освітнім ступенем «бакалавр».

Ключові слова: фізичний терапевт; професійна підготовка; Крок Б, атестація; інструменти оцінки.

Abstract. In 2021, the Cabinet of Ministers of Ukraine approved the procedure for conducting the Unified State Qualification Exam for higher education students at the first (bachelor's) level. The introduction of the “Krok B” integrated test exam necessitated the provision of pedagogical tools to prepare bachelor's students for certification.

The purpose of this article is to define and substantiate the components of readiness for future physical therapist assistants within the preparation system for successfully passing the “Krok B” integrated test exam.

The research methods included the analysis of scientific sources, questionnaires, expert assessment, factor analysis of empirical data, and modeling.

To achieve the objective of the study, a survey of experts was conducted—specialists working in the field of therapy and rehabilitation who have pedagogical experience in training specialists in “Physical Therapy.” The processing of the obtained data resulted in identifying the indicators that determine a student's success in passing the exam. The identified properties were systematized according to their rating into three components: “personal” (indicators: motivation to learn; focus on achieving high-quality results; aspiration for professional development), “professional” (responsibility; ethics; clinical thinking; holistic mastery of the theoretical and practical foundations of physical therapy/rehabilitation), and “psychophysiological” (concentration and attention stability; stress resistance; speed of information acquisition), which account for 55 % of the total sample variance.

The conducted factor analysis allowed us to build a technological construct of readiness for physical therapist assistants to successfully completion the “Krok B” integrated test exam.

Future research will focus on developing an assessment system for the proposed construct and designing a model for preparing future physical therapist assistants for Bachelor's degree certification.

Keywords: physical therapist; professional training; Krok B; certification; assessment tools.

Вступ. У зв'язку з реформуванням освіти та перенесенням спеціальності «Фізична терапія» до напрямку «Охорона здоров'я», 2021 року Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено порядок проведення єдиного державного кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня (Testing Center at the Ministry of Health of Ukraine, 2025). Впровадження інтегрованого тестового іспиту «Крок Б» обумовило необхідність забезпечення педагогічного інструментарію для формування готовності бакалаврантів до атестації.

Іспит «КРОК» – стандартизований засіб діагностики рівня професійної компетентності фахівця, яким встановлюється відповідність якості підготовки фахівців стандартам вищої освіти (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2024). Результат іспиту «Крок Б» визначається у якісній та кількісній формах (Testing Center at the Ministry of Health of Ukraine, 2025, С. 3), що є стандартною системою атестації за компонентами освітньої програми, тому логічним є розробка типової структури підготовки майбутніх асистентів фізичного терапевта до складання тестування: показників готовності, етапів, діагностичного апарату.

Мета дослідження. Визначити та обґрунтувати компоненти готовності майбутніх асистентів фізичного терапевта у системі підготовки до успішного складання інтегрованого тестового іспиту «Крок Б».

Методи дослідження. Аналіз наукових джерел, анкетування; експертна оцінка; факторний аналіз емпіричних даних; моделювання.

Результати та обговорення. Аналіз сучасних тем щодо освітнього процесу бакалаврантів спеціалізації «Фізична терапія» виявив три

найбільш поширені напрямки наукового пошуку: цифровізація та дистанційне навчання (А. Боцаров, Ю. Лясова, Т. Ситнік та ін.); адаптація європейського досвіду (А. Герцик, О. Єжова, Н. Жарська, Ю. Лянной та ін.); збільшення кількості годин клінічного навчання (клінічної практики) (Ю. Антонова-Рафі, О. Глоба, І. Худецький та ін.). Відсутність основи та єдиного погляду на процес підготовки майбутніх асистентів фізичного терапевта до атестації став поштовхом для проведення нашого дослідження.

Першим етапом стало визначення структури готовності майбутнього асистента фізичного терапевта до успішного складання Крок Б. Для цього ми створили опитувальник, який було запропоновано фахівцям, що працюють у сфері терапії та реабілітації та мають педагогічний досвід у підготовці фахівців спеціалізації «Фізична терапія».

Експертам було запропоновано визначити 10 ознак, які, на їх думку, найточніше характеризують сформованість готовності майбутніх асистентів фізичного терапевта до успішного складання Крок Б. Також учасники анкетування мали оцінити визначені параметри в балах (1 бал – найменш значущий, 10 – найбільш важливий). Отримані результати подано в таблиці 1.

Оцінювання результатів здійснено з використанням програми Statistica 10, пакет «Таблиці багатомірних відгуків».

Підсумком обробки даних анкетування стало виявлення ознак, що визначають успішність бакалавранта в складанні екзамену. Виявлені властивості систематизовано згідно з рейтингом у трьох компонентах і розташовано в порядку зменшення важливості на думку експертів. Дані подано в таблиці 2.

Таблиця 1

Ознаки готовності майбутніх асистентів фізичного терапевта до успішного складання Крок Б

№	Характеристики	Середній бал	Кількість експертів (%)
1	2	3	4
1	Відповідальність	4,21	100
2	Цілісне володіння теоретичними та практичними основами фізичної терапії / реабілітації	9,11	75
3	Володіння сучасними методиками обстеження	6,55	45,8
4	Клінічне мислення	6,89	37,5
5	Стресостійкість	6,0	37,5
6	Концентрація та стійкість уваги	5,75	33,3
7	Прагнення до професійного розвитку	4,5	33,3
8	Навички відтворення вивченої інформації	8,14	29,2
9	Навички інтерпретації медичних даних	6,57	29,2
10	Вміння обґрунтовано розв'язувати ситуаційні кейси	5,14	29,2

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
11	Вміння швидко приймати рішення	4,14	29,2
12	Здатність до ефективної самопідготовки	5,14	29,2
13	Знання з техніки безпеки проведення заходів	5,17	25
14	Критичне мислення	6,83	25
15	Аналітичне мислення	3,67	25
16	Швидкість засвоєння інформації	6,17	25
17	Самоконтроль	3,33	25
18	Упевненість	5,67	25
19	Академічна доброчесність	2,83	25
20	Етичність	3,5	16,7
21	Наполегливість	6,0	16,7
22	Ініціативність та активність у навчанні	4,75	16,7
23	Здатність розробляти індивідуальний план реабілітаційних заходів	4,4	20,8
24	Навички прогнозування	4,0	20,8
25	Навички запам'ятовування інформації	6,6	20,8
26	Самоорганізація	3,8	20,8
27	Навички тайм-менеджменту	5,4	20,8
28	Уміння планувати реабілітаційне втручання	5,0	16,7
29	Націленість на досягнення якісного результату	3,5	16,7
30	Знання ергономіки	5,25	16,7
31	Здатність до оперативного аналізу	4,5	16,7
32	Мотивація до навчання	5,5	16,7
33	Навички роботи з тестовими завданнями	2,75	16,7
34	Самовладання	2,33	12,5
35	Комунікабельність	3,0	8,3
36	Орієнтація в МКФ та біопсихосоціальній моделі	5,0	4,2

Таблиця 2

**Зміст факторів, які характеризують структуру готовності
майбутніх асистентів фізичного терапевта для успішного складання Крок Б**

№	Характеристики	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3
1	2	3	4	5
1	Академічна доброчесність	-0,1981	-0,4864	-0,4621
2	Аналітичне мислення	-0,5963	-0,1958	-0,2237
3	Відповідальність	-0,0634	-0,8512	-0,2969
4	Вміння обґрунтовано розв'язувати професійні ситуаційні кейси	0,3814	0,3722	0,259
5	Вміння швидко приймати рішення	-0,0328	-0,3638	0,5817
6	Володіння сучасними методиками обстеження та визначення функціонального стану пацієнтів	0,3438	0,0987	0,0723
7	Впевненість	-0,2929	-0,3907	0,5517
8	Етичність	0,2359	0,8332	0,2227
9	Здатність до ефективної самопідготовки	-0,0219	-0,2837	-0,4616
10	Здатність до оперативного аналізу	-0,5285	-0,1883	0,3704
11	Здатність розробляти та обґрунтовувати індивідуальний план реабілітаційних заходів	0,5939	-0,3934	0,3727
12	Знання ергономіки	0,4722	0,4563	0,2932
13	Знання з техніки безпеки проведення реабілітаційних заходів	0,4496	0,2626	0,2465
14	Ініціативність та активність у навчанні	0,2377	-0,0942	-0,0968
15	Клінічне мислення	0,1826	0,7983	-0,0748
16	Комунікабельність	0,2762	-0,5722	-0,4348
17	Концентрація та стійкість уваги	-0,1841	-0,2585	-0,878
18	Критичне мислення	-0,0926	-0,3844	0,2713

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
19	Мотивація до навчання	0,7521	0,247	0,5913
20	Навички відтворення вивченої інформації	-0,1734	-0,2849	-0,3538
21	Навички запам'ятовування інформації	-0,0344	0,4818	0,4162
22	Навички інтерпретації медичних даних	-0,2735	0,0622	-0,4493
23	Навички прогнозування	-0,5278	0,2453	-0,0515
24	Навички роботи з тестовими завданнями	0,4602	0,1887	0,5271
25	Навички тайм-менеджменту	0,3996	-0,0962	0,4206
26	Наполегливість	-0,2499	-0,4793	-0,3778
27	Націленість на досягнення якісного результату	0,7822	-0,3849	-0,5979
28	Орієнтація в МКФ та біопсихосоціальній моделі реабілітації	0,5362	0,2586	-0,3754
29	Прагнення до професійного розвитку	-0,779	0,5813	-0,1723
30	Самовладання	0,3983	0,1484	0,4728
31	Самоконтроль	-0,5491	0,4723	-0,3123
32	Самоорганізація	0,0832	0,2377	0,5972
33	Стресостійкість	0,443	0,0793	0,8891
34	Уміння планувати реабілітаційне втручання	0,3703	0,0608	-0,3574
35	Цілісне володіння теоретичними та практичними основами фізичної терапії / реабілітації	-0,3939	0,887	-0,3527
36	Швидкість засвоєння інформації	-0,4515	0,4922	0,8624
	Загальна дисперсія	6,12	6,47	7,24
	Питома вага	0,17	0,18	0,20

Склавши наведену матрицю, ми отримали змогу побудувати факторну структуру готовності. Її подано в таблиці 3.

Таблиця 3

Факторна структура готовності майбутніх асистентів фізичного терапевта для успішного складання Крок Б

№ фактора	Значущі характеристики, що входять до фактора	Питома вага фактора, %
1	19, 27, 29	17
2	3, 8, 15, 35	18
3	17, 33, 36	20
	Разом	55

Визначена структура готовності містить три фактори та становить 55 % загальної дисперсії вибірки.

У Факторі 1 (17 %) співвідносяться наступні показники: мотивація до навчання; націленість на досягнення якісного результату; прагнення до професійного розвитку. Проаналізувавши отримані результати, вважаємо, що найбільш доречною назвою компоненту є «особистісний», оскільки спільною рисою показників є внутрішня спрямованість на реалізацію цілей.

У Факторі 2 (18 %) співвідносяться: відповідальність; етичність; клінічне мислення; цілісне володіння теоретичними та практичними основами фізичної терапії/реабілітації. Оскільки показники компоненту можна віднести до трьох

складових, що характеризують компетентного спеціаліста з фізичної терапії (фахові знання, емоційний інтелект, адаптивність (American Physical Therapy Association, 2019)), пропонуємо використовувати назву «професійний».

Характеристики, які співвідносяться у Факторі 3 (20 %) це: концентрація та стійкість уваги; стресостійкість; швидкість засвоєння інформації. Останній компонент містить показники, які забезпечується взаємодією систем регуляції організму та психіки, тому назвемо його «психофізіологічний».

Отже, факторний аналіз даних дав нам змогу побудувати технологічний конструкт готовності асистентів фізичного терапевта для успішного складання інтегрованого тестового іспиту Крок Б (рисунк 1).

Висновки. Успішне складання інтегрованого тестового іспиту Крок Б є важливим етапом підготовки якісного фахівця з фізичної терапії. Отриманий конструкт готовності інтегрує компоненти «особистісний», «професійний», «психофізіологічний», які забезпечують 55 % загальної дисперсії вибірки.

Визначені показники є основою для створення діагностичної системи готовності бакалаврантів до успішного складання інтегрованого тестового іспиту Крок Б.

Перспективи подальшого дослідження полягають у розробці моделі підготовки майбутніх асистентів фізичного терапевта до атестації за освітнім ступенем «бакалавр».

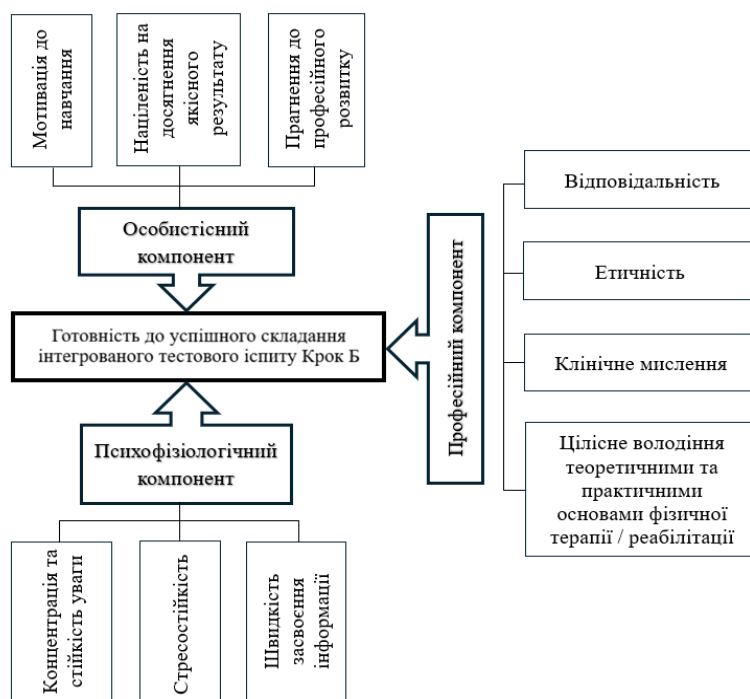

Рис. 1. Технологічний конструкт готовності асистентів фізичного терапевта для успішного складання Крок Б

Інформація про фінансування. Це дослідження не отримувало зовнішнього фінансування від будь-яких державних, комерційних або некомерційних організацій.

Інформація щодо конфлікту інтересів. Автор заявляє про відсутність потенційного або явного конфлікту інтересів щодо цієї статті.

Внесок кожного з авторів. Автор є єдиним виконавцем даного дослідження, відповідальним за розробку концепції, збір та аналіз матеріалів, а також написання та редагування тексту рукопису.

Інформація про використання штучного інтелекту. Автор рукопису свідомо засвідчує, що

у процесі проведення дослідження та підготовки цього рукопису не використовували жодних інструментів або сервісів генеративного штучного інтелекту для виконання будь-яких завдань, перелічених у Таксономії делегування завдань генеративному штучному інтелекту “GAIDeT” (Generative Artificial Intelligence Delegation Taxonomy, 2025 p.). Усі етапи роботи – від концептуалізації до фінального редагування – виконані без залучення генеративного штучного інтелекту, виключно авторами.

Автор ознайомився з остаточною версією статті та надає згоду на її публікацію.

References

1. Zvit pro rezul'taty provedennya etapu 1 yedynoho derzhavnoho kvalifikatsiynoho ispytu: intehrovanoho testovoho ispytu “Krok B” dlya zdobuvachiv spetsial'nosti “Fizychna terapiya, erhoterapiya” u 2025 rotsi [Report on the results of Stage 1 of the Unified State Qualification Exam: the “Krok B” integrated test exam for students majoring in “Physical Therapy, Ergotherapy” in 2025]. Retrieved from: <https://testcentr.org.ua/ai/2025/ai-b-fte-2025.pdf> [in Ukrainian].
2. Kabinet Ministriv Ukrainy. Pro vnesennya zmin do postanov vid 28 bereznya 2018 r. № 334

i vid 19 travnya 2021 r. № 497 [On Amendments to the Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 334 dated March 28, 2018, and № 497 dated May 19, 2021] (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1024 dated September 6, 2024). Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/KP241024?an=1> [in Ukrainian].

3. APTA. Core values for the physical therapist and physical therapist assistant. Retrieved from: <https://www.apta.org/siteassets/pdfs/policies/core-values-endorsement.pdf>

Електронна адреса відповідального за подання статті: ob777388@gmail.com

Дата першого надходження статті до видання: 13.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 02.10.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)